

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgave

BACHA401

Predefinert informasjon

Startdato:	11-05-2023 09:00 CEST	Termin:	2023 VÅR
Slutt dato:	25-05-2023 14:00 CEST	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave		
Flowkode:	203 BACHA401 1 OBE 2023 VÅR Haugesund		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Kandidatnr.:	207
---------------------	-----

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	12078
----------------------	-------

Sett hake dersom Ja
besvarelsen kan brukes
som eksempel i
undervisning?:

Egenerklæring *: Ja
Jeg bekrefter at jeg har Ja
registrert
oppgavetittelen på
norsk og engelsk i
StudentWeb og vet at
denne vil stå på
vitnemålet mitt *:

Gruppe

Gruppenavn:	(Anonymisert)
Gruppenummer:	13
Andre medlemmer i gruppen:	213

Jeg godkjenner autalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei

BACHELOROPPGAVE

De yngste barna - Nysgjerrighet og
undring ute i naturen

The youngest children - Curiosity and
wonder out in nature

Hege Birkeland Reimers & Katrine
Hetland

Bacheloroppgave i barnehagelærerutdanningen

Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett

Veileder Kari Grutle Nappen

25.05.2023

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle

kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Forord

I forkant av denne oppgaven var vi bestemt på at vi ville forske på barn i naturen. Da vi begge to liker å være ute i naturen sammen med barn, så ville vi finne ut hva andre barnehagelærere legger i det å undre seg sammen med barna ute i naturen.

Denne bacheloroppgaven er som en avslutning på ett 4 år langt deltids studie, som har beriket oss med masse ny læring når det gjelder akkurat dette med barn i naturen, og hvor viktig de voksnes tilstedeværelse er for at de yngste barna skal få gode naturopplevelser.

Vi vil takke vår flinke veileder Kari Grutle Nappen for god veiledning underveis i oppgaven, og for gode faglige tilbakemeldinger. Hun er en inspirerende lærer med masse god kunnskap om barn i naturen.

Videre vil vi også få takke de 3 informantene våre som stilte opp til intervju og tok seg tid til å svare på spørsmålene vi hadde. De har vært med på å danne grunnlag for denne oppgaven, og vi fikk tatt med oss nye tips og erfaringer som de hadde.

Til slutt vil vi takke hverandre for godt samarbeid. Vi har hatt en grei arbeidsfordeling og motivert hverandre når det har stoppet opp innimellom. Å skrive denne oppgaven har vært en veldig lærerik prosess som har gitt oss mye mer kunnskap og forståelse for temaet. Det har vært en krevende, men overkommelig skrive prosess med et veldig godt samarbeid mellom oss 2 skribenter.

Abstract

Through this study we have focused on the youngest children, and whether they can participate and use their curiosity when they are out in nature. At the same time, we have looked at whether there is room for varied nature experiences. The focus is on the kindergarten teacher's encounter with the youngest children. The reason why we chose this theme is because of our own interests for children in nature, at the same time as we know the importance of children being able to participate based on their own prerequisites and use their curiosity in nature. The framework plan states that the staff must facilitate nature experiences and use nature as an arena for play, wonder, exploration and learning (Framework plan, 2017, p.52). As a method for collecting data, we have used interviews. Through this qualitative method, we have been able to collect data and get answers to what we wanted to find out in relation to our research question. Through three different kindergarten teachers' own experiences, we received many good reflections on the questions that we had prepared in advance. All three informants have several years of experience with the youngest children. After we had read and written down the responses from the informants, we linked this to theory that we had found on the topic.

The findings we made were that there was a great focus on the fact that play in nature was done a lot on children's terms, and that they spend a lot of time wondering and exploring when they are out hiking. It was also said that unforeseen things could arise, such as lack of time or staff shortages could be a challenge. This, in turn, meant that they were not allowed to spend as much time in nature as they would have liked.

We subsequently reflected on our own experiences of children's involvement and wonder in nature, and after this task we want to spend even more time outside with the youngest children outside, to benefit even more from all the seasons that we have.

Innhold

Forord.....	2
Abstract	3
1.0 Innledning.....	6
1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling	6
1.1.1 Problemstilling.....	7
1.2 Begrepsavklaring	7
1.2.1 Barnehagelærer.....	7
1.2.2 Førstehåndserfaringer.....	8
1.2.3 Nysgjerrighet og undring.....	8
1.2.4. Barns medvirkning.....	8
1.3 Styringsdokumentene	9
1.3.1 Barnehageloven.....	9
1.3.2 Rammeplanen	9
2.0 Teorigrunnlag (relatert til funn)	10
2.1 De yngstes væremåte og nysgjerrighet.....	10
2.1.1 De yngste barna ute i naturen.....	11
2.1.2 Oppmerksomhet gjennom faser	11
2.2 Barnehagelæreren - Voksenrollen	13
2.2.1 Barnehagelæreren sine planer.....	13
2.2.2 Barnehagelæreren sine holdninger.....	14
2.2.3 Barnehagelæreren sin rolle og kunnskaper	14
2.3 Varierte naturopplevelser for barna	15
2.4 Barns medvirkning ute i naturen.....	17
2.5 Førstehåndserfaring	18
3.0 Metode	18
3.1 Valg av metode.....	19
3.2 Planlegging av datainnsamling	19
3.3 Valg av informanter	20
3.4 Utforming av intervjuer.....	20
3.5 Vår forskningsprosess / intervjuprosess	21
3.6 Etske retningslinjer	22
3.7 Vår analyseprosess.....	22
4.0 Presentasjon av funn og drøfting	23
4.1 Varierte naturopplevelser	23

4.2 Barns medvirkning.....	24
4.3 Barns undring og læring	26
4.4 Barns nysgjerrighet.....	28
4.5 Utfordringer.....	29
4.6 Barnehagelærerens kunnskap og interesse	30
5.0 Avslutning og oppsummering.....	31
6.0 Litteraturliste.....	33
7.0 Vedlegg	34
Vedlegg 1: Samtykkeskjema	34
Vedlegg 2: Intervjuguide	36

1.0 Innledning

Det er viktig at barna får oppleve naturen, ikke bare for å lære noe eller for bedre helse og utvikling, men for at naturopplevelsene barna får kan øke viljen og evnen til å ta vare på naturen når de blir større. Mye av forskningen som er gjort på dette området gjør det klart at opplevelser i og med naturen i tidlig barndom er av største viktighet for å utvikle naturforståelse og engasjement for å ta vare på naturmiljøet og det biologiske mangfoldet (Bakke, 2018, s. 139). Barna må få lov å være nysgjerrige, undrende og utprøvende når de er ute i naturen. De voksne må være nysgjerrige, kunnskapsrike og tilstedeværende voksne som kan bidra til at barna blir glade i naturen, og kan få erfaringer som de kan ta med seg videre også når de blir eldre. Maller (2009) sier at å ha kontakt med naturen kan ha stor betydning for barns sosiale, mentale og emosjonelle helse. At barn får tidlig erfaring med naturopplevelser ved hjelp av voksne har stor betydning for hvilket forhold de vil få til naturen når de blir voksne (Bakke, 2018).

I denne oppgaven vil vi begynne med å begrunne valg av tema og oppgavens problemstilling, deretter vil vi ha en begreps avklaring av de gjennomgående begrepene som vi har brukt. Videre vil det bli presentert teori knyttet til de yngste barnas nysgjerrighet, naturopplevelser, og barnehagelæreren sin rolle ute i naturen. Det vil komme et kapittel om metode som vi har brukt for å samle inn data. Deretter kommer drøftingen av funnen som settes opp mot teorien som vi har anvendt før det til slutt kommer en avslutning.

1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling

I denne oppgaven ønsker vi å rette søkelys mot de yngste barna i barnehagen og deres naturopplevelser. Har barnehagelæreren fokus på barnas møte med naturen? Får barna lov å være nysgjerrige og bruke sin utforskertrang? Eller er det barnehagelæreren sine mål som settes i fokus når de er ute på tur. Vi ville finne ut om det gis tid til barna, om de får utforske og sanse når de er ute på tur og ikke minst medvirke under turen. Ifølge barnehageloven (2005, § 3) har barna i barnehagen rett til å uttrykke seg for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, og de skal jevnlig få mulighet til aktiv deltagelse i planlegging og vurdering av deres barnehage hverdag, og dette i samsvar med deres alder og modning. Vi har opplevd i egen praksis at det ofte er turens mål som er viktigst, og ikke så mye det som skjer underveis på turen. Det er ofte et tidspress i barnehage hverdagen med alle rutiner som skal følges. De yngste er rutinepreget med søvn, mat og bleier. Hvis de kommer ut av rutinene så kan det bli

uopplagte barn som ikke trives på tur. Samtidig er det både møtevirksomhet, plantid og pauser som skal tas hensyn til.

Turene kan være planlagt ned til minste detalj ved at de voksne har bestemt at i dag skal de til stranda å lete etter skjell. Barna kan på veien til stranda finne en makk på veien som er mye mer interessant eller de kan komme til stranda og finner ut at det er kjekkere å kaste steiner i vannet.

Det er også tanker om at de yngste barna ikke kan medvirke fordi de ikke alltid klarer å gjøre seg verbalt forstått med hva de ønsker eller vil. Hvordan klarer da barnehagelæreren å legge til rette for at de yngste barna får være med å medvirke ut ifra sine forutsetninger når de er ute på tur? Ut ifra de observasjonene vi har gjort i egen praksis, og de erfaringene vi selv har fra barnehagen, ønsker vi å derfor i vår oppgave å kikke nærmere på hvordan barnehagelærerne tilrettelegger for, og bygger opp om nysgjerrigheten til de yngste barna. Samt hvordan de kan gi barna gode naturopplevelser når de er ute i naturen.

1.1.1 Problemstilling

Vår problemstilling er: Hvordan tilrettelegger barnehagelæreren for at de yngste barna får bruke sin nysgjerrighet ute i naturen gjennom varierte naturopplevelser?

Problemstillingen retter her fokus mot barnehagelærernes møte med de yngste barna i naturen, da det er dette vi ønsker å få mer kunnskap om.

1.2 Begrepsavklaring

I vår bacheloroppgave bruker vi flere begreper som er gjennomgående i vår oppgave, og som er sentrale i forhold til problemstillingen vår. I dette underkapittelet vil vi avklare begrepene barnehagelærer, førstehåndserfaringer, nysgjerrighet og barns medvirkning.

1.2.1 Barnehagelærer

En barnehagelærer har ansvar for å lede det pedagogiske arbeidet i en barnehage i tråd med godt faglig skjønn. De sørger for at rammeplanen og barnehageloven blir fulgt og oppfylles gjennom det pedagogiske arbeidet. En barnehagelærer skal se barns individuelle styrker og behov, og legge til rette for utfordringer som bidrar til deres allsidige utvikling

(Kunnskapsdepartementet,2017). Barnehagelæreren sin oppgave knyttet til vår forskning, er at de veileder personalet på sin avdeling, og legger til rette for at de yngste barna i barnehagen får utforske og får varierte naturopplevelser.

1.2.2 Førstehåndserfaringer

Små barn spiser og tar på alt. De oppdager, forsker og prøver ut. De biter i materialet, smaker, banker, kaster og lytter. Med sansene får vi kunnskap om materialene vi er i kontakt med (Thaulow, 2015). Det å få en allsidig førstehåndserfaring er viktig. Å få direkte sansemessige erfaringer med ulike materialer, gjenstander eller fenomener er førstehåndserfaringer. Det å få kjenne, lukte og smake på det gir barna nyttige førstehåndserfaringer som stimulerer sanser, følelser og forståelser (Langholm et al, 2017).

1.2.3 Nysgjerrighet og undring

Lindholm (2021) sier at nysgjerrighet og undringer handler om å se noe med nye øyne. Det sies at nysgjerrighet er menneskets viktigste egenskap. Hvis en ikke er nysgjerrig på det som skjer rundt en, så tilegner en seg heller ikke nye kunnskaper som en trenger for å lære seg nye ting. Nysgjerrighet er grunnelementet for læring, utvikling og nyskapning. Med ordet nysgjerrighet stilles ofte spørsmål som: “Hvorfor har mariehøna prikker på ryggen?”. Ordet undring er mer famlende, ord kan ikke hjelpe en ut av undringen. Man tenker ofte ordene “tenk at” når en undrer seg. Når en er nysgjerrig kan en få et klart svar på spørsmålet sitt, mens når en undrer seg får en aldri et klart svar på det en tenker på. Små barn er mestrer i å undre seg (Lindholm, 2021, s. 12-13). Ordene nysgjerrighet og undring går ofte i hverandre og kan brukes litt over hverandre. Likevel koples nysgjerrighet lettere til et “hvorfor” som at en har lyst å finne ut av noe å få ny kunnskap, mens undring er mer på den forbløffelsen av den verden vi lever i (Lindholm, 2021).

1.2.4. Barns medvirkning

Barns medvirkning handler om at barna skal få lov å medvirke i sin hverdag. De skal få lov å ytre seg, uttrykke egne ønsker, ideer og følelser. Barna skal få muligheten til å delta aktivt i planleggingen og få en innflytelse på det som skjer i barnehagen (Stai,2021). I rammeplanen for barnehagene står det: Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til

rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. De yngste barna i barnehagen har rett til å medvirke ut ifra sine forutsetninger (Kunnskapsdepartementet,2017).

Bae (2017) sier at når en gir barn rom for ulike uttrykksformer, er dette vesentlig for barns utvikling, ikke bare her og nå, men også på sikt. Hun peker også på viktigheten av medvirkning for de aller yngste barna som ikke kan uttrykke seg, der det handler om å gi rom for mange forskjellige uttrykksformer.

1.3 Styringsdokumentene

Vi har flere viktige styringsdokumenter i barnehagene. Rammeplanen for barnehagene, barnehageloven, samtidig har barnehagene utarbeidet en egen årsplan for sin barnehage som har tatt utgangspunkt i rammeplanen. Rammeplanen har som mål å sikre at alle barn i alle barnehager får et likeverdig tilbud og av god kvalitet. Rammeplanen er forpliktet til å brukes av alle barnehager og skal være et arbeidsverktøy for blant annet barnehagelærerne slik at de kan planlegge, gjennomføre og evaluere ut ifra de rammene som er satt.

1.3.1 Barnehageloven

I barnehageloven står det noe om det å lære å respektere naturen og barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger. (Barnehageloven, 2005, §1-2).

1.3.2 Rammeplanen

I rammeplanen står det at barn skal få undre seg og stille spørsmål, søke opplevelser og gjøre erfaringer på egne læringsarenaer. Naturen er håndfast og konkret for barna, naturen er en arena som er lett for barna å få opplevelser, og der kan de undre seg sammen med de voksne og stille spørsmål. Det å kunne oppdage maurene som kryper i sti på bakken eller småkrypene som lever under steinene kan gi dem gode opplevelser (Lyseklett, 2013, s. 46).

Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek, undring, utforskning og læring. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet

til naturen (Kunnskapsdepartementet,2017). Det står om undring og utforskning som kan gi rom for de store spørsmålene, og naturen er en håndfast og konkret arena for barna. Her kan barna ta på, føle på og se på ting. Ute i naturen er det masse å oppleve. Ved å observere og legge merke til, så kan en bli undrende og nysgjerrig og stille spørsmål med det som finnes der ute. Å oppleve innebærer å ta aktiv del i og prøve å forstå prosessene som er i naturen (Lyseklett, 2013, s.49).

2.0 Teorigrunnlag (relatert til funn)

I dette kapitlet vil vi gjør rede for teorien vi har funnet for å kunne besvare best mulig på tema for oppgaven, og belyse problemstillingen vår.

Hvordan tilrettelegger barnehagelæreren for at de yngste barna får bruke sin nysgjerrighet ute i naturen gjennom varierte naturopplevelser?

Vi har delt dette kapitlet i flere underkapittel for å belyse de ulike sentrale temaene som vi har lyst å ta opp. Hovedtemaene er: De yngste væremåte og nysgjerrighet, de voksnes forståelse og holdninger, samt naturopplevelser og barns medvirkning ute i naturen.

2.1 De yngstes væremåte og nysgjerrighet

Mange har en oppfatning av at de yngste barna er mindre kompetente og har behov for mye hjelp når de er ute i naturen. At de trenger hjelp til å bevege seg når de er på tur, eller at de trenger hjelp til å være nysgjerrige samt at det er de voksne som må finne ting til dem ute i naturen som de kan være nysgjerrig over. Dette skrives det om i faglitteratur og snakkes om ut ifra erfaringer som barnehagelærere har gjort seg når de er ute i naturen sammen med barna (Rasmussen et al, 2021). Det viser seg også at de voksne bryter fort inn og skal hjelpe de yngste barna med aktivisering og veiledning når de er ute i naturen. Mange ser mest på begrensningene og ikke mulighetene for de yngste ute i naturen. Da kan det også være vanskelig å ta med barna ut på tur. De yngste barna får ofte ikke sjans til å være nysgjerrige, eller bruke sin utforskertrang fordi de voksne er for fort til stede og skal hjelpe dem. Det er viktig som barnehagelærer å stoppe opp og la barna få utforske, og også at de ser hvordan barna beveger seg ute i naturen. Larsen (2017) sier at ved å stoppe opp kan den voksne bidra til å skape rom for barnas initiativ, et mulighetsrom der også den voksnes bevissthet skjerpes (Rasmussen et al, 2021).

Når en er ute i naturen sammen med de yngste barna for å se på deres væremåte, kan en ikke bare lytte til det verbale utsagn. De yngste barna bruker hele kroppen og kommuniserer med den. De bruker lyd, mimikk, bevegelser, blikk og stillhet når de skal kommunisere med oss voksne og samspiller med andre barn (Rasmussen et al, 2021). Barna plukker opp ting, stopper opp, kikker på og samler på det de måtte finne. Dette er deres måte å vise at de er nysgjerrige. Bruke blikket, bruke lang tid på å utforske det de finner, bruke sansene sine og ta på det de finner flere ganger får å utforske det - slik viser barna at de er nysgjerrige (Lynngård & Heggen, 2021).

2.1.1 De yngste barna ute i naturen

De yngste har behov for å oppleve nye impulser, og dette har stor betydning for dem. Det å kunne få utforske alt som er nytt, ligger dypt begravet i deres natur. Barnehagelærerne må gi de yngste barna muligheter til å være utforskende og ta dem med til miljøer som kan gi dem varierte og spennende naturopplevelser, samt en plass det er lov til å utforske. Barna lever i nuet, de er i her og nå situasjonen og ønsker å gripe fatt i det som finnes akkurat nå. Det er viktig å tenke at det skal være enkelt og lav terskel på komme seg ut. Om det bare blir en tur utenfor porten for å utforske, er dette mer enn godt nok, så kommer en seg gjerne en annen plass en annen dag (Hagen & Lysklett, 2013, s.145). Hagen og Lysklett (2013) sier også at det er viktig at barnehagelærerne føler et ansvar for å gi de yngste barna hyppige og positive opplevelser når de er ute i naturen. Da er det viktig at barnehagelærerne sitter med den kompetansen som trengs for å gi barna gode og trygge naturopplevelser. Disse opplevelsene kan være første byggesteinen i grunnlaget for en livslang interesse for natur og uteaktiviteter.

2.1.2 Oppmerksomhet gjennom faser

Barna i barnehagen opplever naturen gjennom utendørs lek og turer i nærmiljøet. Når barna er ute, bruker de alle sansene sine for å innhente informasjon. De skal lukte, smake, berøre, utprøve og manipulere. Alle barn er forskjellige og opplever å bruke naturen forskjellig. Noen liker å klatre i trær, mens andre vil heller studere et insekt eller hoppe i en vanndam. For de yngste barna er det ofte detaljer i naturen som fanger oppmerksomheten og blikket deres. Et insekt eller en vanndam kan føre til stor undring og intens utforskning (Lysklett,2013).

Fischer og Leicht Madsen (2001) har studert barn og barnehagelærere, og har sett på blant annet barns oppdagelse i skogen. De har funnet ut at oppmerksomheten deres går gjennom 3 ulike faser (Lysklett, 2013, s. 154).

1. Opplevelsesfasen

Det er denne fasen som varer lengst. Barna er i en undersøkende tilværelse. De undersøker omgivelsene rundt seg, eller det de har funnet. De bruker ofte uttrykket “se her!” for å få oppmerksomheten til de andre barna, for så å kunne dele opplevelsen sammen med andre. Fisher og Leicht Madsen sier det er lurt at personalet kun skal være medundrende og medoppdagende sammen med barna (Lysklett, 2013). Det er viktig at personalet ikke tar over for barna, men lar de få lov å styre hvilken retning undringen skal ta, og heller hjelpe til videre hvis det stopper opp.

2. Undersøkelsesfasen

I denne fasen begynner barna å undersøke det de har funnet. Om det er et insekt, et materiale eller en vanddam. Da har de en mer målrettet undersøkning av dette. Hvis de da får verktøy som for eksempel et forstørrelsesglass eller en boks/bøtte så kan denne undersøkelsen vare lengre. I denne fasen kommer ofte spørsmålet “hva skjer hvis jeg?” (Lyseklett, 2013). De undersøker først, for så å tilegne seg mer lærdom.

3. Refleksjonsfasen

Når barna har gått fra opplevelsesfasen til undersøkelsesfasen kan barnet ha behov for å reflektere over hva de har opplevd. Det kommer ofte spørsmål og kommentarer i denne fasen. Hvilket insekt er det? Hva heter den blomsten? Hvorfor er vanddammen kald eller brun, eller hva kan vi bruke denne pinnen til? Det er viktig at de voksne gir barna ærlige svar når de spør, og dersom de ikke vet, så er det lurt å fortelle at du ikke vet og at dere heller kan finne ut av det i fellesskap senere (Lyseklett, 2013).

Barna starter alltid i fase 1, men kan veksle mellom fasene etterpå. Det er oppdagelsen som gjør at de har lyst til å gå videre til undersøkning og refleksjon. Gjennom de 2 første fasene kan de gjøre sine egne erfaringer, skaffe seg kunnskap, før de begynner å reflektere. Det er viktig at de voksne er til stede og er medopplevende, medundersøkende og medreflekterende, men samtidig huske på at det ikke er før barnet er kommet i den siste fasen de kan trå til med sine konkrete kunnskaper (Lyseklett, 2013, s. 154-155).

2.2 Barnehagelæreren - Voksenrollen

Rachel Carson (1907 – 1964) kjent for sin kamp for naturen har skrevet om betydningen av å ta vare på både livsmiljøet vårt og at barn skulle få muligheten til å bli glad i naturen. Hun sa det så fint med dette sitatet (Langholm et al, 2017):

Hvis et barn skal holde ved like og fortsette med å undre seg, trenger det støtte av minst en voksen medundrer til å oppdage glede over, spenning i og mysterier i verden vi lever i.

Dette sitatet viser hvor viktig voksenrollen er med tanke på å støtte oppom barnas nysgjerrighet og legge til rette for gode naturopplevelser for barna. At den voksne er tilstedeværende engasjert, kunnskapsrike, medundrende og nysgjerrige sammen med barna. Bae (2018) sier at barnehagelærerens profesjonalitet er ett viktig aspekt i en barnegruppe, der en må bruke seg selv på mange måter. Barnehagelæreren må være i stand til å bruke sin kunnskap som er tilpasset de barna han eller hun står overfor. I det å kunne åpne opp for situasjoner som stimulerer til barns nysgjerrighet har barnehagelæreren er viktig rolle. Det er ikke alltid barna viser nysgjerrighet tilsynelatende når de er ute i naturen, men da kan barnehagelæreren hjelpe dem på vei ved for eksempel å begynne å løfte på steiner eller råtne pinner for å se om det ligger noen småkryp under og bygge videre på dette (Lynngård & Heggen, 2021).

2.2.1 Barnehagelæreren sine planer

Barnehagelærer og øvrig personal er barnehagens viktigste ressurs, det er de som legger opp barnehagehverdagen og bestemmer hvordan den skal bli for barna. Barnehagelærerne skal organisere dagene til barna og ta utgangspunktet i rammeplanen som de er lovpålagt å jobbe ut ifra. Rammeplanen legger føringene for hvilke mål barnehagen skal jobbe mot, og det er personalet sitt ansvar å finne ut hvordan de kan nå disse målene (Lyseklett, 2013). Det viktigste barnehagelærerne kan gjøre når de skal ut på tur, er å la dem få utforske og være nysgjerrige sammen med de voksne og de andre barna i barnehagen.

Rinaldi (2009) skriver om viktigheten av at barnehagelæreren ikke fastlåser seg til de planene som egentlig er fastsatt for turen. Det er viktig at de kan ha evnen til å kullkaste alle planer for å følge det som er viktig for barna. Barn har en iboende trang til å forstå og tolke sine omgivelser. Barnehagelæreren må være bevisst på den trangen og forsøke å forstå og bistå barnet. Barnehagelæreren må lytte ved å bruke sine sanser for å innhente signaler ifra barnet,

og forstå hva det ønsker. Det kan være utfordrende, og det er viktig at barnehagelæreren er åpne for endringer (Langholm et al, 2017).

2.2.2 Barnehagelæreren sine holdninger

Barnehagelæreren sine holdninger er svært viktig for barns opplevelse av naturen. Mange barn elsker å løfte på småstein, løfte på mose eller flytte på pinner. Under disse bor det som oftest småkryp som barna kan ta på, se på og utforske. Mange barn blir fortalt, ofte av de voksne at dette er “æsj” eller at de småkrypene er “ekle”. Dette kan drepe lysten til å utforske, være nysgjerrig eller undre seg for barna. De blir kanskje ikke direkte stoppet i utforskningen sin, men barna får ikke respons på det de undersøker eller lurer på. Det kan være forskjellige grunner til at den voksne reagerer som den gjør. Det kan være at den voksne ikke har nok kunnskaper om småkryp, arter eller annet som de finner i naturen. De voksne har fobier mot det, eller de er vokst opp og blitt lært at det er æsj eller ekkelt (Lysklett, 2013). Dette kan smitte over på barna som igjen tar det med seg videre i livet, dette kan bli det en ond sirkel.

Ut ifra det som står i rammeplanen så vet vi at personalet skal være medundrende og vise nysgjerrighet og forståelse for det som finnes i naturen. Hvis de skal ta vare på undringen som barna viser når de finner småkryp, ser på trærne og bladene som faller på bakken eller andre naturfenomener, må de voksne kunne noe om det, og finne frem den nysgjerrigheten og undringen de selv hadde som barn en gang. Mange voksne setter også begrensninger ved undring ved at de sier nei til ting, fordi det skaper arbeid for de ansatte ved for eksempel søl, ekstra arbeid som det ikke er tid til, eller støy. De voksne kan hindre barna i å utforske, og til slutt vil det skape passivitet og lite interesse for omgivelsene som er rundt barna. Om nysgjerrighet skal fremdyrkes, må de voksne ha vilje og tid til å la barna undersøke verden og vise dem interesse for det de er opptatt av. Bygge videre på det og videreutvikle det slik at de kan undre seg og bli enda mer nysgjerrig (Lysklett, 2013).

2.2.3 Barnehagelæreren sin rolle og kunnskaper

Som barnehagelærer er det viktig å legge til rette for at de yngste barna skal få varierte sanseopplevelser. Dette er noe barnehagelæreren kan gjøre både inne og ute. Det går an å leke og utforske med sand, grus, snø, vann og andre naturmaterialer like mye inne som ute. Barnehagelæreren kan bidra til mye læring i disse situasjonene, også i forhold til språk og begrepslæring (Hov, 2019). Hvis en benevner det en ser, gjør og føler, får barna

førstehåndserfaringer med de ulike materialene som de utforsker. Vi ser mer på førstehåndserfaringer litt lenger nedi kapittelet. Å få de ulike erfaringene med for eksempel å få kjenne på snøen, se den i ulike former og smake på den gir barna mange inntrykk som de kan bearbeide, og er en viktig del av begrepslæringen. Det å kunne dele disse erfaringene sammen med en barnehagelærer i trygge læringsomgivelser, og som ser det barnet gjør, kan gi en god trygghet som gjør at barnet får utfolde seg selv og sansene sine på en god måte (Hov, 2019).

Det å kunne oppleve forskjellige arter og kunne se at de er forskjellige, samt at de har forskjellig adferd gjør at opplevelsen ute i naturen kan bli en annen. Samtidig det å observere ulike småkryp, vite at de har et navn, og at de lever ulike plasser i naturen og har ulike oppgaver. Mange sier at kunnskap blant de voksne dreper naturopplevelsen for barna, men tvert imot så gjør den barnehagelærerne i stand til å se blant annet forandringer og detaljer som de kanskje ellers ikke vil bli lagt merke til. Dette kan smitte over på barna slik at de har lyst å være mer nysgjerrige og undrende (Lyseklett, 2013, s. 166). Barnehagelærerne må kunne fange opp undringen til barna og være med i prosessene fra undring til læring. Naturkunnskapen er avgjørende. Har barnehagelærerne kunnskap har de gjerne et godt svar på det barna lurer på eller er opptatt av der og da. Artskunnskap og viten om ulike naturfenomener representerer også en kulturell identitet og geografisk tilhørighet, dette skal også barnehagene utvikle (Lyseklett, 2013, s. 50).

Å ha et medundrende barn som setter perspektiv på ulike ting de opplever, kan gi barnehagelæreren en positiv opplevelse og gjerne gi de opplevelser som de ikke har hatt kjennskap til eller brydd seg om før (Langholm et al, 2017, s. 27). Plutselig finner en masse blader på bakken og snakke om hvorfor de ligger der og hvor de blir av etter hvert. Dette er en lærerik prosess for barna. Voksne kan gjennom undring, humor og glede gi mange lærerike og gode opplevelser for barna (Langholm et al, 2017).

2.3 Varierte naturopplevelser for barna

En viktig grunn for å lære barna om naturen er at de skal få kunnskap og lære om hvordan de kan ta vare på den. Men dette er langt ifra den eneste grunnen til at barna skal lære om naturen og utforske naturmiljøet rundt seg. Å lære seg hva planter og dyr heter og det å se at bladene skifter farger og faller på bakken er verdifullt i seg selv. Det å få innsikt i naturen sitt liv kan ha en egenverdi i seg selv om en ikke skal bruke den kunnskapen til noe. Vi må lære

oss å oppleve naturen ved å observere, legge merke til det som finnes og stille de undrende og nysgjerrige spørsmålene om hvorfor ting er om de er. En får bruke alle sansene når en er på tur, høre på fuglesang, lukte på blomstene eller kjenne på vannet (Lysklett, 2013). Her i Norge er vi heldige å ha både sommer, høst, vinter og vår som sørger for å gi barna stadig nye og varierte opplevelser og utfordringer når de er ute i naturen (Langholm et al, 2017). De får oppleve snøen på bakken, bladene som faller fra trærne, insektene som kommer frem om våren, fuglesang, få badet i sjøen på sommeren. Det finnes utrolig mange muligheter for dem.

De fleste barnehager har gode muligheter til å utforske natur, om det er ute i skogen, på barnehagens uteområde eller om en tar turen på stranden. De fleste steder kan vi finne insekter, se på planter og kikke på meitemarken, eller kjenne på været. Det er her viktig å ha fokus på at en ikke trenger å legge ut på langtur for å gi barna gode naturopplevelser (Bakke, 2018, s.140). En kan ofte oppleve at barn ønsker å ta med seg det de finner når de er ute på tur, .om for eksempel pinner, skjell og kongler. Disse materialene er fine å lage natursamlinger av, og en kan sortere ulike naturmaterialer i kasser på avdelingen.

Naturmaterialene kan brukes til både kreative og matematiske aktiviteter. Eller en kan lage sansekasser til de yngste barna. Dette er også nyttige naturopplevelser for barn i barnehagen.

Barns direkte erfaringer og opplevelser i naturen kombinert med kunnskap om naturen kan også være ett grunnlag for å ta vare på naturen (Bae, 2018, s.182). Nærhet og omsorg for naturen blir løftet frem flere steder i rammeplanen. I barns direkte kontakt og omgang med naturen ligger det dannelsesmuligheter, der en lærer at naturen ikke bare utnyttes til menneskets fordel, men at en legger grunnlag for at barna skal respektere naturen. Altså en begynnende forståelse for bærekraftig utvikling (Bae, 2018, s.183). I direkte erfaringer med naturen kan den tilby sanselig stimulering og kroppslig mestring. Barna kan eksperimentere ved å klatre i trær, gå på glatte steiner, balansere på tømmerstokker eller erfare at den kalde snøen smelter i en varm hand. Varierte naturopplevelser tilbyr ulike utfordringer som bratte bakker, is som er glatt å gå på, eller sand som er tung å gå i. Ved disse varierte naturopplevelsen kan de yngste barna få oppleve mestringsmuligheter og variasjoner.

Eksempel på variasjoner i naturen kan være at de opplever å bli slitne i beina, kalde på hendene, eller oppleve at de bli redde i møte med vann eller kraftig vind. Hva slags forhold barna får til disse gode eller dårlige opplevelsene avhenger av hvordan barnehagepersonalet støtter og veileder barna i de ulike situasjonene (Bae, 2018, kap.8). Gjennom engasjerte

voksne og ved god støtte og veiledning så kan barns nysgjerrighet og barns sansemessige tilstedeværelse i naturen stimuleres på en god måte.

2.4 Barns medvirkning ute i naturen

Når en skal ut sammen med barna, må det være barnas forutsetninger og barnas interesser som settes i fokus. Dagene i barnehagen er veldig rutine preget, der mye er styrt etter klokka. En må rekke tilbake til lunsj og til sovetidene til barna. En må gjerne bare ta sekken på ryggen og komme seg forttest mulig til turmålet, før en må snu å gå hjem igjen. Det er ikke alltid det gis tid til å stoppe opp langs veien for å se på hestehoven som har kommet frem. Det blir målet for turen som blir fokuset, og da er det fort å glemme barns medvirkning. Ifølge Langholm (2017) lærer alle noe når det er noe de er opptatt av, eller har spørsmål om. For at barna skal få muligheten til å undre seg eller stille spørsmål til det de ser, må de tilbys de omgivelsene sammen med en barnehagelærer. Det er barnehagelærerens ansvar for å legge til rette for at barna får mulighet til å undre og utforske, og at de ser barnas interesser og planlegger ut ifra det. Det er viktig som barnehagelærer i denne prosessen å være lyttende og observant i forhold til hva barnas interesser er. Da kan barnehagelæreren ta det med seg til resten av personalgruppa og reflektere og diskutere sammen med dem for å finne ut hva fokuset videre kan være, som da blir ut ifra barnas interesser.

Barns medvirkning kan også komme til syne etter at en har vært på tur, der den voksne samtaler med barna om det de har sett eller opplevd på turen. En får da barnets perspektiv på turen der en kan gripe fatt i det som barnet husker best. Den voksne kan da ta dette med seg videre neste gang barnet skal på tur. Barna er ulike, oppdager forskjellige ting, og har sine egne opplevelser når de er ute i naturen (Bae, 2018).

Det er ikke alltid så mye som skal til for at barna skal få medvirke, og det er ikke alltid planleggingen de trenger å være med på, derimot kan de være med å medvirke på det som skjer underveis da barnehagelæreren er oppmerksom på deres innspill og initiativ (Bae, 2018). Hvis barna for eksempel blir opptatt av småkryp de finner under steiner, så kan barnehagelæreren spille videre på det ved å sette seg ned å undre seg sammen med barna, og når personalet ser hva barna er opptatt av kan de ta det med seg tilbake til barnehagen og videreføre det til et lengre eller kortere prosjekt (Langholm et al, 2017).

2.5 Førstehåndserfaring

Naturen er ett sted der barna har mulighet til å være nysgjerrige og å undre seg, de kan undre seg over dyra som bor under steinen, snøen som smelter i hånden eller finne en bekk der de kan tømme vannet fra en kopp til en annen (Bakke, 2018, s.24). Barna kan få en følelse av undring når de opplever noe de aldri har opplevd før. Nyttige førstehåndserfaringer stimulerer både sanser og forståelse. Når de voksne viser oppmerksomhet og interesse, samt at de snakker med de yngste barna om slike førstehåndserfaringer, kan både språk og begrepsforståelse utvikles (Langholm et al, 2017, s.39). Eksempel på dette er å spør barna når de finner en meitemark om “hvor tror du denne meitemarken bor?”. Slike førstehåndserfaringer som kan oppleves som kjedelige og vanlige ting for voksne, kan være en stor ting for de små som opplever dette for første gang (Bakke, 2018, s.25). Gjennom nærhet og førstehåndserfaringer får barna en nærhet til naturen, samtidig som de kan tilegne seg kunnskap om naturen (Bergan & Bjørndal, 2019, s. 134). Høygård sier at førstehåndserfaringer er viktige for å forstå betydningen av et fenomen gjennom sansemessige erfaringer, og gir en stor betydning for læring for de yngste barna. En kan oppsummere med at det er egne opplevelser og erfaringer barna lærer mest av, å kikke på bølgene eller gå barbeint i den varme sanden kan ikke erstattes av en Ipad (Langholm et al, 2017, s.54).

3.0 Metode

Med metode så menes det en fremgangsmåte for å innhente ny data på, og for å få svar på et forskningsspørsmål. Vi må innsamle data for å få den informasjonen vi ønsker og finne svar på det vi undersøker. For å velge en metode som var mest hensiktsmessig til vår problemstilling, så har vi valgt strukturert intervju som metode. I et strukturert intervju er det på forhånd laget spørsmål til informanten som er fastlagt til vår problemstilling (Christoffersen & Johannesen, 2012, s 79). Vi måtte tenke gjennom hva vi ønsket å få svar på og deretter valgte vi en metode som var best egnet for vår undersøkelse. Det finnes to ulike metoder for intervjuer som er kvalitativ og kvantitativ metode. Valg av metode er viktig å tenke på med tanke på hvilken informasjon en trenger. Ved kvalitative intervjuer som vi har valgt til innhenting av informasjon fra så får vi frem informantens erfaringer og oppfatninger i forhold til vår problemstilling (Christoffersen & Johannesen, 2012, s.78). Velger vi en kvantitativ metode som kan være en spørreundersøkelse og er innhenting av tall som kan

telles og analyseres via statistikk. Ett eksempel på det kan være om en vil finne ut hvor mange prosent av barnehagene som har mulighet for bruk av skog eller strand, dette er mer flytende i forhold til hva vi ønsker informasjon om i vårt forskningsprosjekt (Christoffersen & Johannesen, 2012, s.141).

3.1 Valg av metode

I vårt forskningsprosjekt med den problemstilling som er “Hvordan tilrettelegger barnehagelæreren for at de yngste barna får bruke sin nysgjerrighet ute i naturen, samt at barna skal få varierte naturopplevelser”, så var vi interessert i å finne erfaringer blant barnehagelærerne, samt deres meninger og egne opplevelser. Vi valgte intervju i vår kvalitative forskning for å få frem tanker og erfaringer, og for å fordype oss i hvordan barnehagelæreren og personalet jobber med at barna får bruke sin nysgjerrighet, og hvordan dette blir tilrettelagt for de yngste barna. De ferdig strukturerte intervju spørsmålene (vedlegg 2) skulle gi oss ett godt grunnlag for å få svar på vår problemstilling.

Vi valgte å stille samme spørsmål til alle informantene, det blir lettere for oss å sammenligne i ettertid når de har svart på de samme spørsmålene. Ved gjennomføringen av intervjuene opplevdes det som lettere å være to personer på intervjurundene. For det første så var det en fordel da en av oss kunne stille spørsmål, da den andre kunne ta notater, og for det andre kunne vi som forskere diskutere tolkningen i etterkant av intervjuet. Det finnes ulike metoder å dokumentere ett intervju på som for eksempel lyd eller bildeopptak eller skrive notater undervegs. Vi valgte å skrive notater.

Det kan for informantene føles litt overveldende å være to som stiller til intervjuet, da informanten blir i mindretall, så her er det viktig å oppnå tillit hos informanten. God relasjon mellom intervjuer og informant har mye å si for kvaliteten og informasjonen vi får ut av intervjuet (Christoffersen & Johannesen, 2012, s.81).

3.2 Planlegging av datainnsamling

I vår forskning har vi samlet inn data i form av intervjuer. I slik empirisk forskning får vi bindeleddet mellom virkeligheten, og analysen og tolkingen av virkeligheten (Christoffersen & Johannesen, 2012, s.21).

Vi måtte tenke på hva vi ville samle inn data om, hvem vi skulle intervjuer, og hvor mange vi ønsket å intervjuer. Intervju er en sterk metode å bruke når vi i vårt tilfelle ville finne ut enkeltmennesker sine erfaringer i forhold til vår problemstilling (Postholm & Jacobsen, 2016, s.44). Hensikten med intervjurundene var at de skulle bidra til å få belyst problemstillingen, og intervjuene skulle gi oss ønsket informasjon.

3.3 Valg av informanter

Det som kjennetegner kvalitativ metode, er at vi ønsker å innhente mest mulig informasjon ut fra et begrenset antall personer (informanter). Vi måtte tenke gjennom hvor mange personer vi ønsket å intervjuer (Christoffersen & Johannesen, 2012, s.49). Til vårt forskningsprosjekt så var det for oss viktig å innhente informasjonen vi ønsket fra personer som vi visste hadde interesse av å ta barna med på tur, og elles være ute i naturen. De tre informantene er pedagogiske ledere som alle jobber på småbarnsavdeling. Som tidligere nevnt så har god relasjon mellom informant og intervjuer noe å si for kvaliteten og informasjonen som vi innhenter. På bakgrunn av dette så valgte vi altså å intervjuer 3 pedagoger i de barnehagene vi jobber i, da vi vet at vi har gode relasjoner til disse personene, og tenker at vi kan få godt utbytte av intervjuene. I denne oppgaven vår vil personene som blir intervjuet fremstilt som informant 1 som er var ferdig utdannet barnehagelærer i 2013, og jobber på småbarnsavdeling, informant 2 som har førskolelærerutdanning og har jobbet i forskjellige barnehager siden 2001, med litt permisjon innimellom. Til slutt har vi informant 3 var ferdig utdannet førskolelærer i 2005 og har jobbet i barnehage i 18 år.

Bakgrunnen for at vi valgte å intervjuer pedagogiske ledere er fordi det er de som har det overordnede ansvaret på avdelingen. De har det gitte ansvaret for å iverksette det pedagogiske arbeidet, samt ansvaret for utvikling av det pedagogiske arbeidet i barnegruppen.

3.4 Utforming av intervjuer

Med tanke på valg og type spørsmål så var det viktig å tenke på hvordan spørsmålene skulle formuleres, hvilke ord vi skulle bruke og hva slags tilnæringsmåte som skulle benyttes. Vi måtte tenke på hva det er vi ønsker å vite, og tenke på hvordan vi kan få en meningsfull diskusjon under intervjuet (Christoffersen & Johannesen, 2012, s. 83). Vi hadde på førehand bestemt oss for at vi ville kunne bruke oppfølgingsspørsmål i tillegg til de spørsmålene vi hadde laget på forhånd. Dette for å kunne få enda tydeligere frem det vi ønsket å få svar på i

forhold til vår problemstilling. Vi kunne også velge om intervjuene skulle foregå ansikt til ansikt eller om det skulle gjennomføres via telefon eller teams (Christoffersen & Johannesen, 2012, s.82). Vi har i våre intervjurunder valgt å gjennomføre intervjuene på informantenes arbeidsplasser, ansikt til ansikt, og på ett sted der vi ikke ble avbrutt av andre. Dette valget gjorde vi både på grunn av praktiske årsaker, og at det kunne føles tryggere for informantene å være i sine kjente omgivelser.

Det var forskjellige temaer som stod sentralt i vår bacheloroppgave. I starten av intervjuet startet vi med å spørre om bakgrunn og hvor lenge de hadde jobbet i barnehage. Etterpå fulgte vi opp med de aktuelle temaene ut fra problemstillingen vår. Tema som barns undring, læring og barns nysgjerrighet er gjennomgående i oppgaven vår. Vi gav informantene tid til å utdype og dele sine tanker og erfaringer gjennom de ulike spørsmålene, og fulgte etter hvert på med oppfølgingsspørsmål når det var ting vi ville de skulle utdype mer.

3.5 Vår forskningsprosess / intervjuprosess

To av informantene ytret ønske om at de ville ha spørsmålene utlevert på forhånd, vi etterfulgte dette, selv om vi egentlig hadde i tankene at de ikke skulle få kikke på spørsmålene i forkant. Her var det for oss viktig å etterkomme informantenes ønsker, på grunn av at de var litt nølende da vi spurte om de kunne bli intervjuet.

I forkant av intervjuet var det ting som var viktig å få på plass overfor informantene. Som for eksempel at vi informerte informantene om at vi tok notater underveis, og at vi ville være to til stede under intervjuet. Under intervjuet var det viktig å lage seg gode notater og som var i tilknytning til spørsmålene, samtidig som vi måtte skrive korte notater. Vi valgte at den som intervjuet også tok korte notater, slik at vi lettere kunne diskutere og reflektere over svarene og funnene i etterkant. Hukommelsen er best rett etter gjennomført intervju, og vi satte av tid i etterkant for å gå gjennom notater og skrive ned ting og observasjoner som ble gjort. Om vi i etterkant av intervjuet følte vi hadde mangelfull informasjon i forhold til forskningsprosjektet vårt, så kunne vi tatt kontakt med informanten og fått klarhet i dette (Christoffersen & Johannesen, 2012, s.81). På intervjuene brukte vi i gjennomsnitt ca 40 min på hver intervjurunde. Vi fikk erfart at det for de personene som hadde fått utlevert spørsmålene i forkant var veldig godt forberedt med svarene sine i motsetning til den personen som ikke

hadde fått spørsmålene, trengte mer tid på å tenke seg om, men allikevel kom med gode og utfyllende svar.

3.6 Etiske retningslinjer

Informantene skal selv kunne bestemme over sin deltagelse til intervju, og skal kunne på et hvilket som helst tidspunkt kunne ha mulighet til å trekke seg fra intervjuet. Dette skal da ikke få noen som helst negative konsekvenser for informantene (Christoffersen & Johannesen, 2012, s.41). Informantene skal også kunne være sikre på at vi som forskere ikke bruker opplysninger i undersøkelsen som gjør at de kan identifiseres. Før intervjuene laget vi et samtykkeerklærings skjema (vedlegg 1) som informantene fikk tilsendt i forkant av intervjuene. På dette skjema var det skrevet informasjon om vår bacheloroppgave, samt at informantene skulle krysse av om de ville/ikke ville være med på denne undersøkelsen. Personopplysningsloven stiller et krav om samtykke (Christoffersen & Johannesen, 2012, s.45). Informantene skal ikke på noen måte kunne identifiseres, og det skal ikke skrives navn eller kjønn på de som blir intervjuet.

3.7 Vår analyseprosess

Da vi var ferdige med alle tre intervjurundene, satte vi oss ned for å renskrive svarene, for å få ett godt innblikk i dataene vi hadde fått innhentet. Ettersom alle tre intervjuene ble gjennomført samme dagen, var det viktig å sette oss ned for å lese og ta inn over oss de svarene vi hadde fått, for så å renskrive. Etterpå startet vi med å analysere. Å analysere betyr at vi deler svarene vi har fått opp i biter, for deretter å få avdekke meninger og erfaringer for å se om vi kunne finne ett mønster i besvarelsene. Når dataene er analysert skulle vi som forskere til slutt finne en konklusjon som skulle svare på vår problemstilling (Christoffersen & Johannesen, 2012, s.94).

Vi sammenlignet og tolket svarene på hvert spørsmål som vi hadde stilt, for så å kikke på hva som var mest relevant i forhold til det vi ville finne ut av i vår forskning. Vi måtte trekke ut den informasjonen som var relevant for oss, og laget oss en forståelse av datamaterialet som vi hadde innhentet. Datamaterialet ble sortert, før det ble analysert (Christoffersen & Johannesen, 2012, s.013). En del av dataen som vi innhentet ble filtrert vekk, da det ikke hadde noen betydning for videre analyse.

4.0 Presentasjon av funn og drøfting

Vi skal nå presentere funn fra intervjuene som vi har hatt, og videre drøfte funnene opp mot relevant teori som er knyttet til problemstillingen vår “Hvordan tilrettelegger barnehagelæreren for at de yngste barna får bruke sin nysgjerrighet ute i naturen gjennom varierte naturopplevelser?” Vi har delt funnene i forhold til spørsmålene vi hadde inn i seks kategorier, som her blir presentert, og som for oss er mest relevant i forhold til vår forskning.

Funnene som ble gjort, var at mange av informantene på mange områder hadde lik oppfatning på mange av spørsmålene som ble stilt.

4.1 Varierte naturopplevelser

Å sikre at de yngste barna får varierte naturopplevelser mente alle tre informantene er viktig. Informant 3 har mange 1-åringer inne på sin avdeling. Da må en legge til rette for at både de eldste og de minste på avdelingen får varierte natur opplevelser ut ifra sin alder, modenhet og forutsetninger. De har grupper på tvers sammen med den andre småbarns avdelingen slik at 3-åringene får mer varierte turer enn de minste. For de minste sier informant 3 at det holder å ta en tur utenfor porten og gjerne ta en fast rute som de minste kan bli trygg på. Selv om de tar den faste ruten hver gang så vil miljøet forandre seg ut ifra årstiden. Langholm et al (2017) sier at de ulike årstidene vi har i Norge sørger for å gi barna stadig nye og varierte opplevelser og utfordringer når de er ute på i naturen. De får oppleve snøen på bakken, bladene som faller fra trærne, insektene som kommer frem om våren og fuglesang. Det finnes utrolig mange muligheter for dem når de er ute i naturen. Vi trenger ikke alltid gå så langt for å få variert natur eller andre opplevelser.

Informant 2 er veldig opptatt av bærekraft og dyreliv. Hun sier at det er viktig å legge merke til det som er rundt oss når vi er ute på tur. Om det er fugler, insekter, blomster eller søppel. Lære om insekter, lære om å respektere alt levende i naturen vår, dyrelivet som er rundt oss. Slik kan de få en begynnende forståelse for hvordan ting henger sammen i naturen. Dette sier Bae (2018) også noe om. At barns direkte erfaringer og opplevelser i naturen kombinert med kunnskap om naturen kan være ett grunnlag for å ta vare på naturen. Nærhet og omsorg for naturen blir også løftet frem i rammeplanen (2017) der det står at barna skal få oppleve og utforske naturen og naturens mangfold, og få kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lære av naturen og utvikle respekt og få en begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare

på naturen. I barns direkte kontakt og omgang med naturen ligger det dannelsesmuligheter, der en lærer at den ikke bare utnyttes til menneskets fordel, men at en legger grunnlag for at barna skal respektere naturen. Altså en begynnende forståelse for bærekraftig utvikling (Bae, 2018, s.183).

Informant 2 sier også at det å kunne se på blomstene og ikke plukke dem for å lære barna at dette er mat for biene eller å snakke om bladene på bakken, at det er nedbrytere som bryter dem ned og gjør dem om til jord. Hvorfor skal en 2-åring lære om dette? Lyseklett (2013) sin teori sier at det å lære seg hva planter og dyr heter, og det å se at bladene skifter farger og faller på bakken er verdifullt i seg selv. Det å få innsikt i naturen sitt liv kan ha en egenverdi selv om en ikke skal bruke den kunnskapen til noe. Vi må lære oss å oppleve naturen ved å observere og legge merke til det som finnes og stille de undrende og nysgjerrige spørsmålene om hvorfor ting er om de er. Samtidig å ta i bruk alle sansene når en er på tur, høre på fuglesang, lukte på blomstene eller finne småkryp (Lysklett, 2013).

Det være ute uansett årstid, la barna få gå selv, og det å legge opp tur ruten etter deres forutsetninger og nivå er noe informant 1 har fokus på med sin avdeling. Det å kunne være i nuet, ikke ha et mål for turen, men gjøre selve turen til en opplevelse. Bakke (2018) sier at de fleste barnehager har gode muligheter til å utforske natur om det er rett utenfor barnehagen. De fleste steder kan vi finne insekter, se på planter og kikke på meitemarken, eller kjenne på været. Det er her viktig å ha fokus på at en ikke trenger å legge ut på langtur for å gi barna gode naturopplevelser.

Informantene har fokus på det å finne en balanse om turen er voksenstyrt eller om det går på barnas premisser. Av og til er det et mål for turen som for eksempel å komme seg til stranda for å finne skjell eller oppi skogen for å se etter pinner og kongler. Da kan en også ta i bruk vogn til de minste, men at de da kan få gå på oppdagerjakt når de kommer frem. Eller så kan barna ta føttene fatt og gå seg en tur utfor porten og få varierte naturopplevelser ut ifra ulike miljøer og årstider.

4.2 Barns medvirkning

Når vi spurte informantene hva de legger i ordet barns medvirkning var alle tre samstemte med at det var ment som barn sine premisser og forutsetninger. Vi spurte videre om hvordan de legger til rett for barns medvirkning når de skal på tur. Informant 1 sier at når de skal ut på tur, eller ut i naturen, tar de utgangspunktet i barnas behov og interesser. Hvis planen i

utgangspunktet var å gå til stranda for å finne skjell, men at på turen finner tre meitemarker som ligger på bakken, så tar de seg tid til å stoppe opp å undersøke disse om det er dette barna ønsker. Plutselig sitter 1-åringen så glad og fornøyd på rumpa og kikker på meitemarken. De voksne setter seg ned med dem og undre seg i lag med dem. Dette sier Rasmussen (2021) noe om i sin teori om de yngste barnas nysgjerrighet, at personalet som er sammen med barna, må lytte til barna med hele kroppen sin, og ikke bare høre etter verbale utsagn, det er kroppen de yngste barna bruker for å kommunisere. De bruker lyder, mimikk, bevegelser, blikk og stillhet for å gi uttrykk for det de mener og har lyst å fortelle til de voksne (Rasmussen et al, 2021).

Informant 3 sier at det kan være litt vanskelig med barns medvirkning med de yngste barna, da de ikke klarer å uttrykke seg på samme måte som de eldre barna i barnehagen. Bae (2018) sier at det er viktig at de yngste barnas posisjon bli vurdert selv om de ikke kan uttrykke seg på samme måte som de eldste. Medvirkning er ikke noe en kan si at en skal begynne med når de kommer over på stor avdeling eller når de begynner å få språk. Medvirkning må ligge som en væremåte for alt arbeidet som gjøres i barnehagen. Det er viktig at de voksne er til stede i barns oppdagelser, gjør observasjoner og er deltakende for å finne ut hva barna er opptatt av. Det er viktig at den voksne finner den balansen som gjør at de ikke avbryter når barna er midt i en oppdagelse, men at de kan være med å styrke og fordype den. Hvis barnet har funnet en vanddam på veien som de har lyst å utforske så kan barnehagelæreren holde seg på avstand en stund å bare observere barnet, men når en ser at undringen eller nysgjerrigheten til barnet avtar går det an å føre til nye elementer eller bryte inn i oppdagelsen og hjelpe barnet på vei til nye oppdagelser ved søledammen (Langholm et al, 2017).

Informant 2 påpeker at det er viktig å huske på at det ikke alltid er turens mål som er det viktigste, men det å la barna få styre turen. Da kan barnehagelæreren se å lytte til hva barna ønsker. Det er som informant 1 sier at de plutselig finner noe langs veien som er langt mer interessant enn det barnehagelæreren hadde planlagt at de skulle se etter. Da er det viktig at de voksne stopper opp og gir barna tid til å være nysgjerrige og undrende. Som Bae (2018) sier at det er ikke alltid så mye som skal til for at barna skal få medvirke, men at de får være med på å medvirke på det som skjer underveis og at da barnehagelæreren er oppmerksom på deres innspill og initiativ, og bygger videre på dette. Barna må få lov og mulighet til å undre seg, og få vise med kroppsspråket sitt om det de lurer og undrer seg over. Det er da viktig med en tilstedeværende barnehagelærer som tar ansvar for, og legger til rette for at barna skal få lov å undre og utforske. Det å være en lyttende og observant barnehagelærer i denne prosessen er viktig (Langholm et al, 2017).

Informant 2 påpeker også å ta barnas interesser på alvor og gjerne bygge videre på det. Om barna finner søppel langs veien eller om det er småkryp som settes i fokus kan en spille videre på det når en kommer tilbake til barnehagen og når en skal på neste tur. Dette påpeker også Langholm (2017), der det nevnes at barnehagelæreren må observere og være deltakende i barns undring og nysgjerrighet for å bli kjent med hva barna er opptatt av. Gjerne hjelpe barna ved at de voksne setter seg ned og undrer seg sammen med dem og tar med seg tilbake det barna er opptatt av og kan videreføre det til et lengre eller kortere prosjekt. På denne måten får barna være med å påvirke deres hverdag.

Ut ifra de funnene vi har gjort på barns medvirkning knyttet opp mot teori, kan vi se at informantene våre tar barns medvirkning på alvor og klarer å legge til rette for at turene skal være på barnas premisser der de tar hensyn til barna sin alder og deres forutsetninger for å medvirke når de er ute på tur.

4.3 Barns undring og læring

På spørsmålet om hvordan de som pedagogisk ledere legger til rette for undring og læring på tur, nevnte alle informanter om viktigheten av at turen skulle være på barnas premisser, og at det var viktig å vise interesse for det barna ville kikke på. Være interessert og tilstedeværende. Dette samsvarer med hva som står i rammeplanen der “personalet skal være oppmerksomme på interesse og engasjementet til barna og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter” (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.22). Bae støtter også dette med at når barna får direkte omgang med natur vi det gi erfaring og mestring hos de yngste barna, samt at direkte sanselig erfaringer i naturen gir barna mulighet til å lære noe om naturens egenverdi (Bae, 2018, s.187). Noen barn kan synes at skruketrollet eller meitemarken kan være skumle og vemmelige, men samtidig være nysgjerrig på disse krypdyrene. Dette avhenger av hvordan barnehagepersonalet rundt støtter og viser interesse i slike situasjoner (Bae, 2018, s.187). Når vi vet at det er på denne måten barn lærer på, ser en viktighet av at personalet viser interesse for det barna måtte vise interesse for når de er på tur, og at de får sjansen til å bli nysgjerrige, og til å undersøke og lære (Langholm et al, 2017, s.56-57).

Informant 2 pekte på viktigheten av kunnskap om naturen. “Det er viktig å legge merke til ting av planter og dyr som er rundt oss, og i nærområdet, gjerne på en fast turplass. Samt stoppe opp, gjerne for å studere formen på bladene, telle beina på edderkoppen eller kikke på

hvor meitemarken vil gjemme seg”. Informanten pekte på at når en har kunnskap om naturen, så vil barna se verdien av det vi har rundt oss, og da vise mer respekt for planter og dyr. Informanten påpekte også at det for de minste barna ikke nødvendigvis er for å tilegne seg mest mulig kunnskap om insektene eller bladene på trærne, men at de kan lære seg å undersøke nye ting som de måtte finne på turen. Dette påpeker også Bakke i sin bok om at opplevelser i naturen i tidlig alder er viktig for at yngste skal få naturforståelse for å ta vare på naturmiljøet og mangfoldet som er i naturen (Bakke, 2018, s.139). Gjennom både observasjon og gjennom barns lek kan de voksne bli kjent med hva barna er opptatt av, på denne måten så kan en både fordype leken og styrke det som barna er opptatt av ved hjelp av å gi de ny kunnskap, og undre seg sammen med barnet (Langholm et al, 2017, s. 24). Bakke (2018) sier at slike førstehåndserfaringer som kan oppleves som kjedelige og vanlige ting for voksne, kan være en stor ting for de små som opplever dette for første gang. Gjennom nærhet og førstehåndserfaringer får barna en nærhet til naturen, samtidig som de kan tilegne seg kunnskap om naturen (Bergan & Bjørndal, 2019, s. 134).

Langholm et al (2017) peker også på at god kjennskap til nærområdet der barna ferdes ofte, øker tilhørigheten til stedet og gir barna en følelse av å høre til på en måte som er verdifull for barnet. De yngste barna kan da oppleve tilhørighet og glede som er en god begrunnelse for pedagogisk arbeid med barn i naturen. Dette hadde også informant 1 gode erfaringer med, at ved å gå på tur til de samme områdene, gjerne i nærheten av barnehagen, så viste de yngste barna glede ved at de kjente seg igjen og gjerne spurte etter ting som de hadde kikket på ved tidligere besøk.

Opplevelser ute i naturen krever litt annen tilrettelegging fra personalet for de yngste barna enn de som er eldre, da språk og motoriske ferdigheter ikke er så godt utviklet enda. Her kreves det en annen tilrettelegging og forenkling for at barn skal lære om naturen, ofte med veldig enkle midler (Bakke, 2018, s.28). Ett eksempel på dette kan være som informant 3 sa at en kan gjerne stoppe opp ved en vanddam, der barna kan hoppe, eller kjenne med hånden at vannet er kaldt.

Informant 1 hadde gode erfaringer med undring på de spontane naturmøtene, der en gjerne kunne plukke opp en pinne eller kongle som ligger på bakken, og ta med seg tilbake til barnehagen. For de aller minste barna er det god språktrening ved å snakke om det som de måtte finne langs vegen. Hallås & Karlsen støtter dette ved å si at språket de voksne bruker sammen med barna, har stor betydning for hvilket læringsutbytte barna får av samtalen. Når

ett lite barn har lært seg å bruke ett ord, så er dette starten på å kunne forstå hva dette ordet innebærer (Hallås & Karlsen, 2015, s.148).

Barnet får en følelse av undring når de får mulighet å oppleve, se og høre nye ting. Som informant 1 pekte på så får de nye opplevelser om de får kjenne på knase-lyden som en tørr kongle kan gi i hendene, eller om de kjenner med hendene sine på det duggvåte gresset. Undring er en forutsetning for at barna skal kunne lære noe nytt (Bakke, 2018, s.24).

Barns undring og læring ble blant alle tre informanter satt i fokus, om det ikke alltid var bevisst, så gjorde personalets tilstedeværelse til at barna fikk undre seg sammen med de voksne.

4.4 Barns nysgjerrighet

Vi stilte to spørsmål som gikk på barns nysgjerrighet, og det ene spørsmålet var. "Opplever du at de minste barna er nysgjerrige på ting de måtte finne i naturen?" På dette spørsmålet var samtlige av informantene enige om at de minste barna viste mye undring og nysgjerrighet når de var på tur. Informant 1 pekte på at mye av nysgjerrigheten til de aller yngste barna var sansestyrt, der det opplevdes at barna ofte ville kjenne på ting med hendene og gjerne ta det opp til munnen. Dette støttes av Bae (2018) der hun sier at gjennom sanselige opplevelser ligger det muligheter for opplevelser som både spenning, glede og trivsel. Hun sier også at forutsetningen for at barn er aktive og sanselig til stede avhenger av at personalet er tilgjengelige og stimulerer deres interesser og støtter når det trengs (Bae, 2018, s.188). Informant 2 opplevde at det var litt variasjon etter hvor nysgjerrige barna var, men opplevde at når noen barn stoppet opp og undret seg over noe de finner, smitter det lett over på de andre barna. Her avhenger dette av om personalet stopper opp og er nysgjerrige sammen med barna, og samtaler om det de finner.

Informant 2 sier at de har stort utbytte av å finne bilder og printe ut, om de for eksempel har kikket på en meitemark eller edderkopp på veggen. En kan da gjennom samtale undre seg og kikke på bildene i etterkant av turen. Hvis en ser på teorien som Fischer og Leicht Madsen (2001) kommer med angående opplevelsens faser, der de har studert barn når de er ute i skogen og utforsket, og funnet ut at barns nysgjerrighet/oppmerksomhet går gjennom 3 faser, så kan en ut fra det informantene sier at en ser at det stemmer spesielt med fase 1 og 2.

Opplevelsfasen - her undersøker barna omgivelsene sine og bruker kroppsspråket sitt for å understreke at både barn og voksne må komme for å se, de har lyst å dele opplevelsen sin med

de andre. Da er det bra at de voksne er medundrende og medoppdagedene. Det er som informant 2 sier at det viktig at personalet stopper opp og er nysgjerrige sammen med barna og ikke bare står på sidelinjen og observerer. I de undersøkende fasene vil de studere og finne mer ut av det de har funnet. De trenger gjerne noen verktøy for å undersøke det de har funnet. Ett eksempel på dette er å ta det de har funnet i en bøtte, ta bilde av det for så å undersøke dette mer når de kommer til barnehagen.

Vi stilte et oppfølgingsspørsmål som gikk på om informantene hadde opplevd at nysgjerrigheten til barna kunne bli ødelagt av at de voksne bryter inn. Samtlige av informantene svarte at dette kunne skje. Informant 1 sa at noen spørsmål kunne bli avfeid eller oversett om det skulle skje noe uforutsett i barnegruppa, som det blant de yngste ofte gjør. Informanten påpekte da viktigheten ved å ta dette opp igjen med barnet om mulig, som da viser interesse for det som barnet spurte om. Barna har en søken og trang om å prøve å forstå, og dette skjer mye gjennom barnas nysgjerrighet, Langholm et al skriver at det er viktig at barnehagelæreren må være kjent med denne trangen til enhver tid (Langholm et al, 2017, s.36). I dette tilfellet der informant 1 påpekte hen at en da kom tilbake til barnet om hun ble avbrutt, for så å vise interesse for det barnet spurte om. Slik viser informanten interesse for barnets nysgjerrighet. Konklusjonen var at alle opplevde at dette kunne skje, men mest på grunn av uforutsette ting som skjer, der de voksne er nødt til å bryte inn.

4.5 utfordringer

Informantene fikk spørsmål om hvilke utfordringer de kunne møte på ved tur. Det som gikk igjen hos alle tre informanter var utfordringer med vær og vind i de ulike årstidene, mangel på bemanning og tidsaspektet. De hadde erfaringer med at været styrte mye av hva de kunne få ut av turen deres, og at planene ofte måtte endres undervegs om barna ble kalde og utilpass. Det ble også sagt det var stor variasjon om hva barna tålte av vær og kulde. Alle barn som kommer i barnehagen, er ikke like turvante, dette avhenger av om de vant til å gå på tur sammen med foreldrene, om de har passende klær og om de er vant med å ferdes for eksempel i skogen. Dette kan gjelde barn med foreldre som ikke er vokst opp i Norge, og ikke er kjent med norsk natur. Noen kan også mene at de yngste barna ikke har godt av å være ute i naturen i den type vær som vi kan ha på vinterstid. Her er det viktig med god kommunikasjon med hjemmet (Langholm et al, 2017).

Både årstid, vær, nærmiljø, samt barnas alder er ting som legger føringer for turen. Bakke (2018) sier at naturopplevelsen er det viktigste for at turen skal føles som en god opplevelse for barna, her snakker hun blant annet om riktig bekledning; blir det for varmt eller for kaldt kan barnet få et dårlig minne fra turen. Det er også viktig at en har god tid når en er på tur, at ikke barna opplever at de voksne er stresset fordi de må komme seg tilbake til barnehagen (Bakke, 2018, s.140). Lyseklett (2013) sier at de minste barna kommuniserer sin nysgjerrighet gjennom kroppsspråk, lyd, stillhet og mimikk. De kan ofte bruke tid på å undre seg å være nysgjerrig og det er ikke alltid det passer inn i den travle hverdagen der det spesielt for de yngste er rutinepreget og mye går etter klokka. De voksne kan hindre barna i å utforske, og til slutt vil det skape passivitet og lite interesse for omgivelsene som er rundt barna. Om nysgjerrighet skal fremdyrkes, må de voksne ha vilje og tid til å la barna undersøke verden og vise dem interesse for det de er opptatt av og gjerne bygge videre på det og vider utvikle det til å undre seg mer over det og bli enda mer nysgjerrig (Lysklett, 2013). Det som går igjen hos alle 3 informantene er nettopp dette problemet med tiden. For de yngste barna som skal kvile etter lunsj, blir turene ofte lagt til formiddagen før mat og kvil. De opplever at det kan bli knapt med tid før en må tilbake til barnehagen, om en da er på en litt lengre tur fra barnehagens område. Deres erfaringer var at det var lettest å ta små turer, og gjerne om en skulle på lengre turer, måtte en ha barna i vogn for å komme seg til målet.

Oppsummering av spørsmål om utfordringer er at alle møter på utfordringer på tur eller lek ute i naturen med de yngste barna, men at personalet er flinke å legge til rette for at barna etter forholda skal få en best mulig opplevelse når de er ute.

4.6 Barnehagelærerens kunnskap og interesse

Det siste spørsmålet som vi stilte, gikk på veiledning av personalet, og hvordan barnehagelæreren sikrer at personalet legger til rette for nysgjerrighet og undring når de er på tur. På dette svarte alle tre informantene at det ikke ble brukt mye tid på veiledning av personalet, men informant tre sa at de brukte tid på avdelingsmøter der de reflekterer over turen de har vært på, og der de snakker om hva de legger i det å gå på tur, og hvordan de vil ha det på turene. Samtlige av informantene hadde også fokus på dette med å stoppe opp når barna stoppet opp, og gav beskjed til resten av personalet når de trenger å stoppe opp for å undre seg sammen med barna. Informant 2 pekte på at både kunnskap og interesse er viktig for at de yngste skal få utforske og undre seg. Dette støttes av Hov som i sin artikkel sier at de

voksne bør være til stede i barns opplevelsesverden. Han snakker også om trygge omgivelser og trygge voksne som gjør at barna får utfolde seg selv og sansene sine på en god måte. Videre sier han at de også får utvide sin begrepsforståelse, nå de ved felles oppmerksomhet, er viktig i kombinasjonen av konkrete begreper (Hov, 2019). Som informant 2 sier så utvikler barna kunnskap fra de ser helt små, ved engasjerte voksne med god kunnskap vil dette gi god læring.

Informant 1 og 2 pekte på at for noen av personalet så er det målet som er hovedfokus, der de ikke har stort fokus på det som er rundt, og det som skjer undervegs. Hun peker på at en av grunnene til dette er tidsklemma. Skal de på tur til stranden som en bruker 15 minutt på, så er en nødt til å komme seg raskt til målet, for så å heller ha fokus på det som er rundt de når de har nådd turmålet. Det ble også sagt at om en må haste seg frem til målet, kan en imens en gå ha fokus på god dialog, og snakke om det en ser på veien. Det kan være en fugl som kommer flyvende, eller om en trækker over en sølepytt. Dette støttes av Langholm et al som sier ved å stimulere til undring knyttet til noe som de observerer, og det er det barnehagelæreren som har ansvar for (Langholm et al, 2017, s.22). Her påpeker informant 3 at en i forkant må bestemme seg for om det er målet som er turen, eller om det er selve turen i seg selv som er målet. Det ble også sagt at for de yngste så kreves det ikke mye av personalet for at de skal få utforske og ta lærdom av det de ser eller opplever på veien. For ett-åringen kan det være en opplevelse og ny erfaring i seg selv å kunne gå rundt i støvler å få trø ut i en søle dam. Dette støttes også av Hov (2019) som sier at naturfag handler nettopp av dette ved at de får sanse omgivelsene sine, der de opplever verden gjennom kroppen og sansene sine (Hov, 2019). Vi opplever at ett-åringen kan gjøre en ting veldig mange ganger, og opplever glede og begeistring ved gjentakelser, som for eksempel ved å kaste stein i en sølepytt. Det handler her om at barnehagelæreren og personalet kan glede seg sammen med barnet.

5.0 Avslutning og oppsummering

På bakgrunn av vår problemstilling som er “hvordan tilrettelegger barnehagelæreren for at de yngste barna får bruke sin nysgjerrighet ute i naturen gjennom varierte naturopplevelser?” så var formålet vårt å finne ut hvordan barnehagelæreren ved hjelp av personalet klarer å påvirke de yngste barna i barnehagen til å bruke sin utforskertrang og nysgjerrighet ute i naturen, samt om de er flinke til å bygge videre på barns nysgjerrighet.

Ved å bruke kvalitativ metode som intervju fra tre forskjellige informanter, har vi gjennom teori og datamateriale samlet inn data fra tre barnehagelærere fra tre forskjellige barnehager, basert på kompetanse og erfaring gjennom mange års erfaring i barnehage.

Alle tre informantene var bevisst på hvordan de ferdes ute med de yngste barna ute i naturen, der det var selve turen som var målet og ikke at det var målet som var viktigst. De hadde fokus på å bruke tid sammen med barna når det var noe de ville kikke nærmere på, men som særlig informant 2 bemerket så var det at tidsklemma og bemanning ofte kunne være en utfordring. Dette var de bevisste på og ble som oftest løst på en grei måte ved at en på førehand ikke hadde store mål for turen.

Fokuset ble også rettet mot at personalets interesse og tilgjengelighet var avgjørende for om barna viste enda mer interesse for lek og nysgjerrighet i naturen. Informant tre sa at de brukte tid på avdelingsmøter der de gikk gjennom og reflekterte i etterkant om hva som er eller var målet for turen. Noe som er viktig for videre arbeid med de yngste barna i naturen. Når man er med som engasjerende voksen, har en mulighet til å både støtte og engasjere barna på en god måte.

Barnehagene og personalet bør ha enda mer fokus på den viktige delen av barns nysgjerrighet i naturen, og enda mer ta seg tid til å stoppe opp for å undre seg sammen med barna. Dette vil ha positiv innvirkning på barna senere i livet, der en har mulighet for å dyrke deres interesse og kunnskap om naturen.

Gjennom arbeid med denne oppgaven har vi fått mer kunnskap om viktigheten av å bruke tid når en er på tur, ikke sette seg for store mål, men heller være en engasjert voksen som er nysgjerrig og undrende sammen med barna ute i naturen.

6.0 Litteraturliste

Bae, B. (2018). *Politikk, lek og læring - Barnehagelivet fra mange kanter*. Fagbokforlaget

Bakke H.K. Hjørdis (2018). *Natur, miljø og teknologi i barnehagen*. Universitetsforlaget.

Barnehageloven (2005) *Lov om barnehager* (LOV-2005-06-17-64) Lovdata

https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64/KAPITTEL_4#%C2%A719

Christoffersen, L., Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*.

Abstrakt forlag

Hagen, T.L., & Lysklett, O.B. (2013) *Små barn i uterommet: På tur med lille Ane*. Haugen. S,

Løkken. G, Rothle.M. (red.) *Småbarnspedagogikk: Fenomenologiske og estetiske*

tilnærminger (utg. 2., s. 142-157). Cappelen Damm Akademisk

Hallås B.O. & Karlsen G. (2015). *Natur og danning*. Fagbokforlaget

Hov, A.M. (2019) *Naturfag for de yngste*. Forskerfrø naturfagsenter

<https://www.forskerfrø.no/artikkel/vis.html?tid=2231332>

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir. <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/>

Langholm, G., Hilmo, I., Holter, K., Lea, A., Synnes, K. (2017) *Forskerfrøboka* (utg.2)

Fagbokforlaget

Larsen, A. S. (2017). *Hvordan stoppe skapte nye vilkår for praksis*. I A. L. Arnesen (Red.)

Inkludering. Perspektiver i barnehagefaglige praksiser (s. 206-225). Oslo:

Universitetsforlaget

Lindholm, M. (2021). *Nysgjerrighet - Dybdeløring i informasjonssamfunnet*.

Universitetsforlaget.

Lynngård, A.M., Heggen, M.P. (2021) *Nysgjerrighet? Du ser det i blikket*. Forskerfrø

naturfagsenter (1) <https://www.forskerfrø.no/artikkel/vis.html?tid=2311921>

Lysklett, O.B. (2013). *Ute hele uka – Natur -og friluftsbarnehage*. Universitetsforlaget.

Myrstad, A., Sverdrup, T., Helgesen, M.B (Red.). (2018). *Barn skaper sted, sted skaper barn*.

Fagbokforlaget.

Rasmussen, A.K., Tangen, S., Hoveid, S.E. (2021) Å la barns nysgjerrighet lede vei i naturen. Forskerfrø naturfagsenter (1) <https://www.forskerfrø.no/artikkel/vis.html?tid=23131407>

Stai, S. (2021). *Medvirkning og medbestemmelse*. NDLA. <https://ndla.no/article/31447>

Thaulow, H. (2015) *Førstehåndserfaring*. Steinerbladet – Pedagogikk samfunn kultur (3) <https://steinerbladet.no/article/foerstehaandserfaring/>

7.0 Vedlegg

Vedlegg 1: Samtykkeskjema

Dette er ett spørsmål til deg om å delta i undersøkninga til ett bachelorprosjekt der formålet er å finne ut om barnehagelæreren har fokus på om de yngste barna får varierte naturopplevelser ute i naturen. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målet for prosjektet og om hva deltakelsen vil innebære for deg.

Formål

Vi skriver en bachelor der vi ønske å rette søkelys mot de yngste barna i barnehagen, og finne ut hvordan barnehagelæreren tilrettelegger for at barna får varierte naturopplevelser når de er ute i naturen. Vi ønsker å finne ut om barnehagelæreren har fokus på barnas møte med naturen, og om møtet med naturen ledes av barnas nysgjerrighet og utforskertrang eller om det er barnehagelæreren sine mål som settes i fokus?

Problemstillingen vår er: Hvordan tilrettelegger barnehagelæreren for at de yngste barna får bruke sin nysgjerrighet ute i naturen gjennom varierte naturopplevelser?

Hvem er ansvarlig for forskingsprosjektet?

Høgskulen Vestlandet er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Som pedagogisk leder på småbarns avdeling, var det mest naturlig for oss å spørre deg. Det er også to andre pedagogiske ledere som blir spurt om å delta på intervju.

Hva innebærer det for deg å delta?

Dersom du velger å delta i prosjektet vil vi bruke intervju, og opplysningene som du gir oss vil bli registrert i form av notater. Under intervjuet vil både Katrine og Hege være til stede, der en av oss vil intervju og den andre tar notater. Det vil ta ca 30 minutter. Intervjuet vil inneholde spørsmål om din forståelse for de minste barna sine møter med naturen. Her tenker vi på mulighetene barna får til å erfare og uttrykke seg i møte med blant annet ulike

naturmateriale, årstider, vær og vind. Hvordan dere legger opp til ulike turer, voksenrollen og barns medvirkning.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Dersom du vel å delta, kan du når som helst innen gitt frist, trekke samtykket tilbake uten å gi noen begrunnelse for det. Alle personopplysningene dine vil da bli slettet. Det vil ikke føre til noen negative konsekvenser for deg dersom du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker opplysningene dine

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålet vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Undersøkelsen vil ikke samle inn personopplysninger, og datamateriale vil anonymiseres, slik at ingen deltakere er gjenkjennbare i den endelige oppgaven.

Det er kun studentene og veileder som vil ha tilgang til opplysningene vi samler inn. For å sikre at uvedkommende ikke får tilgang til personopplysningene har vi valgt å erstatte informantene sine navn med fiktive navn.

Prosjektet vil ikke behandle personopplysninger

Prosjektet vil ikke innhenta og behandle personopplysninger. Prosjektet vil etter planen avsluttes 25.mai 2023. Eventuelt trekk av samtykke for deltaking, må gjøres innen denne datoen.

Dersom du har spørsmål til studien, ta kontakt med:

Høgskulen på Vestlandet ved Katrine Hetland 9089582, Hege Birkeland Reimers 93452631 eller vår studierettleier Kari Grutle Nappen 90570656

Vennlig helsing

Prosjektansvarlig Student

Student

(Forsker/rettleier)

Samtykkeerklæring

Informasjon, slett når lest:

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet barns naturopplevelser ute i naturen og jeg (sett kryss i ruta som stemmer):

- Samtykker til å delta i prosjektet
- Samtykker ikke til å delta i prosjektet

Jeg samtykker til:

- å delta i intervju

Jeg samtykker til at opplysningene mine kan behandles fram til prosjektet er avslutta.

NB! Prosjektet skal ikke behandle personopplysninger, og derfor skal dette informasjonsskrivet ikke signeres!

Vedlegg 2: Intervjuguide

Intervju spørsmål

1. Hvilken utdanning har du og hvor lenge har du jobbet i barnehage?
2. Hvor lenge har du jobbet på den avdelingen du er på nå?
3. Hvor ofte er dere på tur i måneden ca? Ser dere variasjon av hvor ofte i forhold til årstidene?
4. Hvordan sikrer du at de yngste barna skal få varierte naturopplevelser ute i naturen?
5. Hvordan oppmuntrer du barna til å trives ute i naturen?
6. Hvordan legger du som pedagogisk leder til rette for læring og undring på tur? (Hvordan velger personalet å ta i bruk naturen som en variert læringsarena?)
7. Hvilke utfordringer kan dere møte på ved lek ute i naturen?
8. Hva legger du i ordet barns medvirkning, og hvordan sikrer du barns medvirkning når dere er ute på tur?
9. Opplever du at de minste barna er nysgjerrige på ting de måtte finne ute i naturen?
10. Hvordan klarer dere å stimulere barns nysgjerrighet på tur? Og har du opplevd at nysgjerrigheten til barna kan bli ødelagt ved at de voksne bryter inn?
11. Veiledning av personal - hvordan sikrer du at personalet legger til rette for nysgjerrighet og undring når dere er på tur, i stedet for at det er målet som er det viktigste?